

UFORMEL SAMTALE

Indledning

I det kommunikative læringsrum karakteriseret ved et funktionelt sprogsyn og et kognitivt læringssyn, som jeg henholder mig til, har jeg hentet inspiration i den taskbaserede sprogundervisning.

Inden for den taskbaserede undervisning, der har sit udspring i den kommunikative sprogundervisning, skelner man mellem to versioner: *en stærk* og *en svag*. Den stærke version anser kommunikation med fokus på indhold/betydning som nødvendig og tilstrækkelig for sprogtilegnelse. Den svage version, derimod, betragter kommunikation som nødvendig for sprogtilignelsen, men ikke tilstrækkelig, og argumenterer for integrering af supplerende bevidstgørende aktiviteter med fokus på sproglig form.

Den svage version af taskbaseret sprogundervisning udmærker sig ved i højere grad end den stærke at honorere, hvad man ved om sprogtilegnelse. Læringsprocessen fremmes ved at opbygge forløb, hvori indgår forståelsesorienterede og fokuserede produktive aktiviteter samt frie(re) kommunikative hovedaktiviteter, hvor forskellige sproglige elementer integreres i mere komplekse og meningsfulde kontekster.

Aktiviteterne skal skabe en balance imellem indhold/betydning og sproglig form. Fokus på form skal overvejende indgå i en funktionel kontekst. Gennem aktiviteterne skal endvidere skabes en balance imellem et flydende, korrekt og nuanceret sprog. Dette gøres ved at afvikle aktiviteterne i tre faser: forberedelse, udførelse, efterbearbejdning.¹

Det primære formål med de hovedaktiviteter, som et kommunikativt forløb bygges op omkring, er, at få sprogeleverne til at anvende fremmedsproget til en så naturlig og autentisk kommunikation som muligt med henblik på udvikling af den kommunikative kompetence og dens delkompetencer.

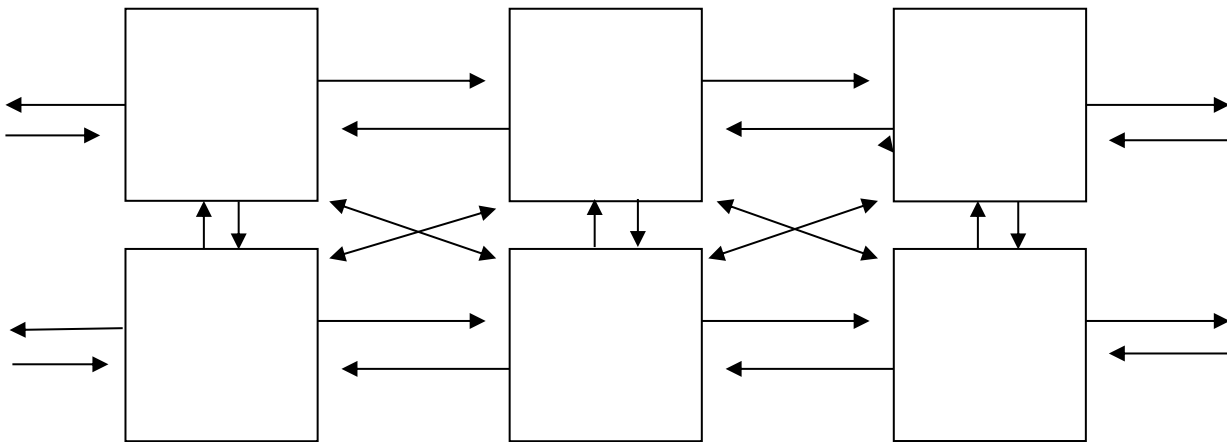
Den centrale kommunikative hovedaktivitet, jeg anbefaler, er *uformel samtale*, hvor der optimalt kan skabes såvel et egentligt kommunikativt behov og en meningsfuld kommunikation.

Der er tale om en deltagercentreret aktivitet, der bedst afvikles som kommunikation mellem tre parter, og som fordrer, at deltagerne på skift påtager sig en aktiv afsender- og modtagerrolle. Herved skabes der et mere naturligt diskursmønter end i den lærerstyrede kommunikationsform, på samme tid som deltagerne bibringes en forståelse af, at de selv, gennem samarbejde med andre, er ansvarlige for kommunikationens afvikling og vellykkethed. Hermed levner den uformelle samtale mulighed for at skabe et større medansvar for egen læring.

(fortsættes)

¹ For uddybning se Ambjørn (2017): *Synlig og differentieret læring i oparbejdelsen af konversationel kompetence i sprogundervisningen. – Vejledende materiale til kompetenceudvikling*. Webpublikation, afsnit 4 og 4.1. Findes her: <http://lone-ambjoern.dk/kurser-raadgivning/>

Den uformelle samtales struktur og indhold

Med den uformelle samtale er fokus på SAMtalefærdighed og ikke udelukkende på talefærdighed. Det betyder, at denne træningsaktivitet fordrer et diskursmønster og en sprogbrug, som eleverne/de studerende vil opleve i autentiske samtaler med indfødte sprogbrugere. Der gives endvidere mulighed for inddragelse af personlige synsvinkler på emner, hvilket gør samtalen vedkommende og motiverende.

Samtalen bygges op omkring et bredt hovedemne, fx 'personlig identifikation' og en række dertil knyttede antal underemner, der anføres øverst i hver samtalekasse. Til hvert underemne kan så videre knyttes et givet antal emnemæssige delaspekter, som samtalepartnerne kan støtte sig til i forløbet (jf. p. 4). Derved mindskes risikoen for, at samtalen går i stå.

Ved som afsender at spørge-ind-til, svare, fortælle og kommentere samt som modtager(e) at give tilbagekanaliserende feedback², er det samtalepartnernes opgave at samarbejde om at opbygge en uformel og naturlig samtale over udvalgte emner og med progressiv integrering af samtaleteknikker. Samtalen skal efter 3-4 træningsrunder ende op med så vidt muligt at flyde uden uønskede pauser, og alle deltagere skal være aktive i deres egenskab af hhv. afsender og modtager³.

De uformelle samtaler kan med fordel startes op med smalltalk i en indledende fase, der så efterfølges af bigtalk i samtalsens kernefase⁴. I kernefasen står det samtalegruppen frit for at vælge, hvilken samtalekasse samt hvilket delaspekt af samtalekassens emne den vil bevæge sig over i efter smalltalken. I løbet af samtalen må gruppen efter lyst og behov springe rundt imellem kassernes underemner og disses delaspekter – dog under den forudsætning at samtalen er indholdsmæssigt og strukturelt sammenhængende.

Der er også den mulighed, at samtalegruppen – som i en naturlig samtale – spontant kommer ind på andre emner eller delaspekter end de anførte i kasserne. Med en behørig markering af

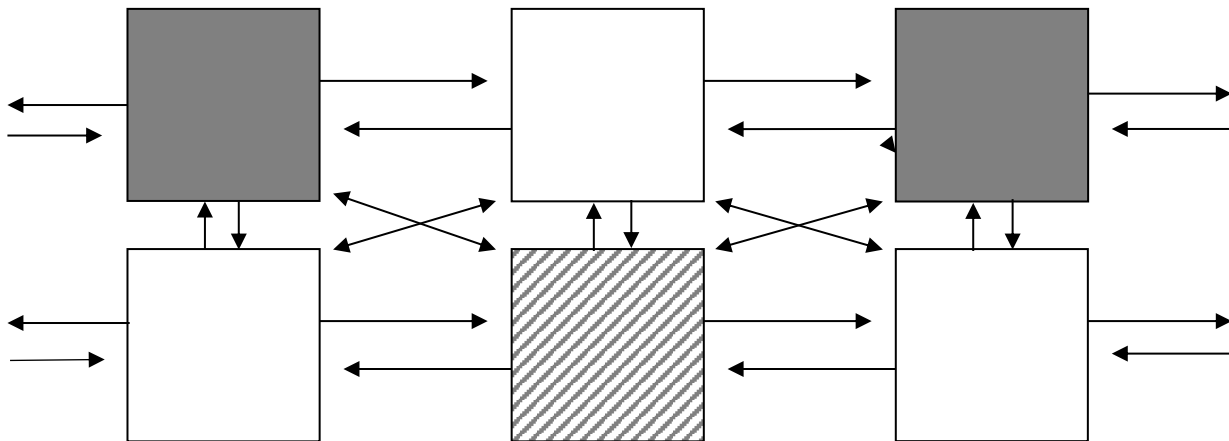
² Om tilbagekanaliserende feedback, se Ambjørn (2001): *Talt interaktion i et diskursivt, pragmatisk og strategisk perspektiv*. Webpublikation, p. 26-27. Findes her: <http://lone-ambjoern.dk/danske-publikationer/>

³ Om træningsrunder, se Ambjørn (2017), op.cit., afsnit 5.4, 5.4.1, 6.1, 6.1.1.

⁴ Om smalltalk, se Ambjørn (2012): *Anvendelsesorienteret kommunikativ undervisning. – Fokus på spansk samtalefærdighed*. Fagdidaktisk kursus i spansk 2012. Webpublikation, p. 15-16. (Kan også bruges til andre sprog end spansk). Findes her: <http://lone-ambjoern.dk/kurser-raadgivning/>

emneskift⁵, kan gruppedeltagerne så på et tidspunkt sørge for at lede samtalen tilbage til emnerne i samtalekasserne igen (jf. pilene i de yderste kasser til højre og venstre).

Nogle samtaleemner vil afvikles som overvejende informationsudveksling, medens andre, specielt på et mere avanceret sprogligt niveau, vil forløbe mere som en blanding af informations- og meningsudveksling og dermed med mere dybde i samtalen:

hvid: uformel samtale (informationsudveksling)
grå: diskussion (meningsudveksling)
skraveret: uformel samtale + diskussion

Til det givne formål tages der i diskussionen (meningsudvekslingen) udgangspunkt i generelle og samfundsmæssige spørgsmål, der omfatter forskellige former for tilstande, tiltag, foranstaltninger, handlingsplaner mv. med relation til givne sagsforhold og omstændigheder. I diskussionen vil der overordnet sættes fokus på, hvorvidt man er tilhænger eller modstander af, at noget skal bibeholdes, ændres, indføres eller afskaffes. Gennem fremførelse af relevante perspektiver og synsvinkler samt argumentation for individuelle påstande og holdninger, skal hver samtalegruppe samarbejde om at nå frem til en konklusion på et spørgsmål eller et løsningsforslag til en problemstilling.⁶

(fortsættes)

⁵ Om emneskift, se p. 22-23, op.cit., Ambjørn 2012.

⁶ Se mere i Ambjørn (2013): *Konversationel kompetence (2) - Træning*. Webpublikation, p. 93-94.
Findes her: <http://lone-ambjoern.dk/samtale-materialer/>

Eksempel på kommunikativ hovedaktivitet: uformel samtale

Hovedemne: PERSONLIG IDENTIFIKATION

I nedenstående oplæg til en uformel samtale er indskrevet eksempler på delaspekter til de anførte underemner⁷ med det formål at illustrere de mangfoldige muligheder, denne form for samtaleaktivitet kan rumme.

Som udgangspunkt er det den enkelte samtalegruppe selv, der via brainstorming skal nå frem til deres egen samtales delaspekter⁸, men indtil eleverne/de studerende har vænnet sig til at arbejde mere selvstændigt med denne aktivitet, kan underviser med fordel eksemplificere mulighederne.

<p style="text-align: center;"><u>personlig identifikation</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - oprindelse - bopæl, boligforhold - interesser og hobbyer - forventninger til fremtiden (personlige/jobmæssige) - - 	<p style="text-align: center;"><u>daglig rutine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hverdag - weekender - husligt arbejde - indkøb - madlavning - den kedeligste rutine - det sjoveste rutine - det bedste tidspunkt på dagen - det værste tidspunkt på dagen - - 	<p style="text-align: center;"><u>fritid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - fritidsbeskæftigelser - interesser - fester - højtider - foretrukne cafeer/restauranter - bedste afslapningsform - -
<p style="text-align: center;"><u>sociale netværk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - familie - kæreste - omgangskreds - sociale medier - betydning af sociale netværk - - 	<p style="text-align: center;"><u>udlandsophold</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ferier - længere udlandsophold - sprogskole - foretrukne lande/byer - foretrukken rejseform - gode/dårlige oplevelser i udlandet - - 	<p style="text-align: center;"><u>frie emner</u>⁹</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.

⁷ Underemne (fx personlig identifikation; daglig rutine, fritid).

Anførelse af delaspekter i form af støttepunkter til et underemne (fx oprindelse, bopæl, boligforhold) er en foranstaltning, der skal hindre samtalen i at gå i stå.

⁸ Antal delaspekter afhænger af samtalegruppens niveau og af delaspekternes bredde. Det er bedre, at der indskrives flere delaspekter, end samtalepartnerne kan nå at berøre, fremfor at samtalen går i stå pga. manglede ideer til indhold. Man skal også, som nævnt, være opmærksom på, at der i løbet af en samtale, som jo er karakteriseret ved uforudsigelighed og spontanitet, kan opstå ikke forhåndsplanlagte aspekter.

⁹ Underviser kan i udformningen af samtaleaktiviteten medtage muligheden af, at samtalepartnerne, som supplement til den øvrige del af samtalen, selv kan vælge et eller flere emner, der ikke har relation til hovedemnet. Emnet eller emnerne kan evt. udvælges blandt foretrukne emner fra tidligere lignende aktiviteter, hvorved der opnås lejlighed til både at repetere disse og evt. inddrage flere supplerende emneaspekter.